

Співак Марина Вікторівна,

доктор політичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного права та процесу
Національної академії внутрішніх справ
ORCID ID: 0000-0002-9471-7154

Дубіна Олег Миколайович,

доктор філософії з галузі знань право,
начальник відділу Департаменту кіберполіції
Національної поліції України
ORCID ID: 0000-0002-3654-1920

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕГРАЦІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СИСТЕМУ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ОРГАНАХ, ПІДРОЗДІЛАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF THE INTEGRATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE INTO THE PSYCHOLOGICAL SUPPORT SYSTEM IN BODIES AND UNITS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

Анотація. Актуальність статті зумовлена стрімким світовим зростанням ринку ШІ та його доведеним потенціалом у сфері медицини, включно з психічним здоров'ям, що підтверджується прогнозами та рекомендаціями Всесвітньої організації охорони здоров'я. Незважаючи на глобальну трансформацію, що відбувається завдяки ШІ, Україна не використовує ці технології в психологічному забезпеченні Національної поліції. Це створює критичні прогалини в підтримці психологічного благополуччя поліцейських, які щоденно стикаються з високим рівнем стресу та травматичними подіями, а також призводить до використання застарілих методів діагностики, знижує ефективність психологічної допомоги, обмежує доступ до неї та унеможливлює проактивний підхід.

Метою статті є обґрунтування необхідності інтеграції інноваційних технологій, зокрема ШІ, в систему психологічного забезпечення Національної поліції України. Проблематика дослідження полягає у відсутності в Україні наукових розвідок та практичного застосування ШІ у психологічному супроводі поліцейських, що є значною прогалиною на тлі світових тенденцій. Це ускладнює раннє виявлення та моніторинг психологічних проблем (посттравматичні стресові розлади, депресії), обмежує персоналізацію підтримки та раціональне використання ресурсів. Статистика, на яку посилаються автори, свідчить про високу поширеність посттравматичних стресових розладів серед населення України, та наголошує на відсутності аналогічних даних щодо поліцейських, що унеможливлює точне визначення ключових показників їхнього психічного стану.

Висновки та пропозиції акцентують увагу на критичній необхідності інтеграції ШІ у психологічне забезпечення поліції. Автори пропонують: переглянути нормативно-правову базу для включення поліцейських до цільових груп у контексті охорони психічного здоров'я; доповнити «Порядок організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із

специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських» (2019) принципом використання інноваційних інструментів та технологій, що передбачає систематичне й етично виважене застосування ШІ, віртуальної реальності та біометричних систем для підвищення точності діагностики, ефективності інтервенцій і персоналізації підтримки з дотриманням конфіденційності та контролю фахівців; реалізувати функції психологічного забезпечення Національної поліції за допомогою когнітивних, емоційних і соціальних типів систем ШІ.

У подальших дослідженнях пропонується зосередитися на обґрунтуванні доцільності впровадження ШІ у психологічну підготовку, психопрофілактичну роботу, оптимізацію соціально-психологічного клімату та супроводження службової діяльності поліцейських.

Ключові слова: штучний інтелект, адміністративно-правове регулювання, система психологічного забезпечення, Національна поліція України, органи та підрозділи Національної поліції України, принципи психологічного забезпечення, функції системи психологічного забезпечення, психологічне супроводження, психологічна підготовка.

Abstract. The relevance of the article is due to the rapid global growth of the AI market and its proven potential in the field of medicine, including mental health, which is confirmed by the forecasts and recommendations of the World Health Organization. Despite the global transformation that is taking place thanks to AI, Ukraine does not use these technologies in the psychological support of the National Police. This creates critical gaps in supporting the psychological well-being of police officers who face high levels of stress and traumatic events every day, and also leads to the use of outdated diagnostic methods, reduces the effectiveness of psychological assistance, limits access to it, and makes a proactive approach impossible.

The purpose of the article is to substantiate the need to integrate innovative technologies, in particular AI, into the psychological support system of the National Police of Ukraine. The research problem lies in the lack of scientific research and practical application of AI in psychological support of police officers in Ukraine, which is a significant gap against the background of global trends. This complicates the early detection and monitoring of psychological problems (post-traumatic stress disorder, depression), limits the personalization of support and rational use of resources. The statistics cited by the authors indicate a high prevalence of post-traumatic stress disorder among the population of Ukraine, and emphasizes the lack of similar data on police officers, which makes it impossible to accurately determine key indicators of their mental state.

The conclusions and proposals emphasize the critical need to integrate AI into the psychological support of the police. The author proposes: to review the regulatory framework for including police officers in target groups in the context of mental health protection; to supplement the “Procedure for organizing the system of psychological support for police officers, employees of the National Police of Ukraine and cadets (students) of higher education institutions with specific training conditions that train police officers” (2019) with the principle of using innovative tools and technologies, which provides for the systematic and ethically balanced use of AI, virtual reality, and biometric systems to increase the accuracy of diagnostics, the effectiveness of interventions, and the personalization of support while maintaining confidentiality and control by specialists; to implement the functions of psychological support of the National Police using cognitive, emotional, and social types of AI systems.

In further research, it is proposed to focus on substantiating the feasibility of implementing AI in psychological training, psycho-prophylactic work, optimization of the socio-psychological climate, and support for the work of police officers.

Key words: artificial intelligence, administrative and legal regulation, psychological support system, National Police of Ukraine, bodies and units of the National Police of Ukraine, principles of psychological support, functions of the psychological support system, psychological support, psychological training.

Вступ. Світовий ринок штучного інтелекту демонструє стрімке зростання. За оцінками IDC Consulting, до 2026 року він може сягнути \$900 млрд, а використання ШІ до 2030 року принесе світовій економіці \$15,7 трлн [1]. Тільки в США ринок ШІ до 2029 року, як очікується, зросте на 40,2 %, досягнувши \$173,55 млрд [2]. Ці цифри не просто відображають економічний потенціал, а підкреслюють глобальну трансформацію, що відбувається завдяки ШІ. У сфері медицини, яка має багато точок перетину з психологією, ШІ вже активно застосовується: для діагностики – розпізнавання хвороб на ранніх стадіях, аналіз медичних зображень; для поліпшення комунікації між лікарем і пацієнтом – спрощення доступу до інформації та підтримки; для транскрибування медичних документів – автоматизація рутинних процесів; для дистанційного лікування – надання допомоги незалежно від місця розташування. Навіть Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) визнає величезну роль ШІ, підготувавши 40 рекомендацій для урядів, технологічних компаній і медичних працівників щодо належного використання великих мультимодальних моделей для зміцнення та захисту здоров'я населення [3]. Ця глобальна тенденція та ініціативи ВООЗ яскраво демонструють, що інтеграція ШІ у сферу охорони здоров'я, включно з психічним здоров'ям та психологічною підтримкою, є невідворотною та життєво важливою. Незважаючи на ці очевидні переваги, в Україні практика психологічного забезпечення в органах і підрозділах Національної поліції України на основі штучного інтелекту не використовується. Це створює значні прогалини в підтримці психологічного благополуччя поліцейських, які щоденно стикаються з високим рівнем стресу, травматичними подіями й емоційним вигоранням.

Матеріали та метод. Концептуальні основи проблеми розвитку професіоналізму поліцейських Національної поліції досліджували провідні науковці: В. Барко, М. Бондарчук, Д. Александров, В. Остапович, О. Ярещенко, З. Кісіль, Р. Кісіль, О. Сашуріна та ін. Дослідження І. Антипенко зосереджені на соціальному забезпеченні та психологічній реабілітації працівників правоохоронних органів, які зазнали посттравматичних стресових розладів в умовах воєнного стану, з особливою увагою до застосування штучного інтелекту. С. Дерев'янка, Ю. Примака, І. Ющенко П. Севост'янов, В. Клімушев та Г. Клімушева вивчають вплив штучного інтелекту на сучасні психологічні дослідження загалом.

Методологія є переважно описово-аналітичною та пропозиційною. Вона базується на аналізі нормативно-правових документів, концептуальних засад і статистичних даних з метою виявлення проблемних аспектів та обґрунтування шляхів їх вирішення шляхом упровадження сучасних технологій, зокрема штучного інтелекту, у систему психологічного забезпечення поліцейських.

Мета статті – обґрунтувати необхідність використання інноваційних технологій в систему психологічного забезпечення в органах, підрозділах Національної поліції України.

Результати. Слід зазначити, що організація системи психологічного забезпечення здійснюється відповідно до Конституції України, Законів України «Про Національну поліцію», «Про охорону праці», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про психіатричну допомогу», Кримінального процесуального кодексу України, Указу Президента України від 9 грудня 2015 року № 691 «Про перелік посад, які можуть бути заміщені поліцейськими в державних органах, установах та організаціях», Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 878, Положення про Національну поліцію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877.

Потрібно зазначити, що порядок застосування психологічних методик і їх конкретне призначення не були встановлені нормативними актами МВС України з початку реформи органів поліції 2015 року. Лише в 2019 році наказом МВС від 06.02.2019 № 88 було затверджено Порядок організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських. Порядок визначає: організацію системи психологічного забезпечення; принципи та напрями системи психологічного забезпечення; функції системи психологічного забезпечення в органах, підрозділах Національної поліції України; функції системи психологічного забезпечення у ЗВО; організацію роботи з працівниками поліції, курсантами (слухачами), поліцейськими ЗВО, які потребують психологічної підтримки та допомоги; функції психологів; облікову документацію з психологічного забезпечення.

Відповідно до Порядку система психологічного забезпечення поліцейських це – комплекс організаційних, методичних, просвітницьких, психопрофілактичних, практичних, психологічних заходів, спрямованих на запобігання впливу ризиконебезпечних чинників професійної діяльності, збереження фізичного та психічного здоров'я, підвищення психологічної стійкості, надійності та готовності [4]. Об'єктами системи психологічного забезпечення є: поліцейські, працівники поліції, які перебувають на штатних посадах в органах поліції, а також члени їх сімей; кандидати на службу до Національної поліції України; курсанти, слухачі денної форми навчання, які здобувають освітній ступінь магістра за державним замовленням у ЗВО, ад'юнкти, докторанти денної форми навчання, а також поліцейські, які проходять первинну професійну підготовку в ЗВО та державних установах (закладах) Національної поліції, що діють для забезпечення організації відповідної спеціальної підготовки поліцейських, уперше прийнятих на службу в поліції; поліцейські, які відповідно до статті 71 Закону України «Про Національну поліцію» відряджені до МВС, державних установ та організацій, що належать до сфери управління МВС, та заміщують посади відповідно

до Переліку посад, які можуть бути заміщені поліцейськими в державних органах, установах та організаціях, затвердженого Указом Президента України від 9 грудня 2015 року № 691 [4]. Завданнями системи психологічного забезпечення відповідно до Порядку є: 1) психологічне вивчення об'єктів системи психологічного забезпечення; 2) психологічна підготовка об'єктів системи психологічного забезпечення; 3) психопрофілактична робота щодо об'єктів системи психологічного забезпечення; 4) підтримка й оптимізація соціально-психологічного клімату в колективах; 5) психологічне супроводження службової діяльності працівників поліції, у тому числі під час проведення ними оперативних заходів та слідчих дій; 6) психологічне супроводження освітнього процесу у ЗВО та установах (зкладах) Національної поліції, які здійснюють професійну підготовку поліцейських [4]. Між тим, аналізуючи принципи психологічного забезпечення (III. Принципи та напрями системи психологічного забезпечення), бачимо, що законодавець передбачив такий принцип, як науковість, під яким розуміє наукову обґрунтованість підходів, форм і методів у реалізації заходів психологічного забезпечення [4]. Таким чином, можна стверджувати, що законодавець не заперечує використання III за умови наукової обґрунтованості.

Доцільним буде вказати на те, що Порядок має список пов'язаних документів. Він складається з 21 нормативного акта різного рівня [5]. Однак слід зазначити, що окремі положення нормативно-правових актів відомчого характеру щодо охорони психічного здоров'я поліцейських на всіх рівнях є застарілими, не враховують сучасні виклики та можливості, зокрема потенціал штучного інтелекту, що значно ускладнює ефективне психологічне забезпечення поліцейських.

У тексті Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року серед основних компонентів проблем у сфері охорони психічного здоров'я в Україні зазначається обмежене використання сучасних технологій, методів і процедур оцінки у сфері психічного здоров'я та надання допомоги особам з проблемами психічного здоров'я під час надання первинної медичної допомоги [6]. Аналіз тексту Концепції свідчить, що під час розробки плану заходів щодо посилення диференційованості надання допомоги у сфері охорони психічного здоров'я законодавець акцентує увагу на численних специфічних суспільних групах – зокрема, дітях, підлітках, внутрішньо переміщених особах, особах з інвалідністю, людях похилого віку, а також тих, хто перебуває у конфлікті із законом, – і окремо виділяє військовослужбовців. Водночас категорія поліцейських, які щодня стикаються з травматичними подіями та хронічним стресом, залишається поза увагою, що створює істотну прогалину в системі психологічного забезпечення правоохоронних органів.

Посилюючи проблематику, слід звернутися до статистики. ПТСР став однією з найпоширеніших проблем як для цивільного населення, так і для учасників бойових дій. У 2024 році Міністерство оборони повідомляло, що ПТСР

становив 29 % серед усіх діагнозів «невралгічних захворювань, пов'язаних зі стресом» у бійців. За офіційними даними, станом на кінець червня 2024 р. 27 544 українці мали діагноз ПТСР, зареєстрований в Електронній системі охорони здоров'я. Поширеність цього розладу в Україні у 2023 р. досягала близько 25 %. Водночас 57 % населення перебувають у групі ризику розвитку ПТСР (серед військових цей відсоток може бути вищим). За оцінками, після війни психологічна підтримка знадобиться не менше ніж 15 млн цивільних, з яких 3–4 млн потребуватимуть лікування медикаментами [7]. На жаль, такого роду статистика не проводиться серед поліцейських, що унеможливорює точне визначення ключових показників у їхній професійній сфері, як-от рівень стресу, поширеність ПТСР, синдрому вигорання та інших психічних розладів.

В умовах швидкого розвитку технологій ІІІ глибоко інтегрується у психологію як окремий напрям медицини, що вивчає психічні явища з позиції їх взаємозв'язку з іншими патологіями. Нині ІІІ може мати значний потенціал як інструмент діагностики психічних станів, спричинених складними стресовими ситуаціями, з якими стикаються поліцейські у професійній діяльності. Це стосується виконання їхніх оперативно-службових завдань, зокрема під час подолання наслідків надзвичайних ситуацій, припинення групових порушень громадської безпеки та порядку чи масових заворушень, а також забезпечення громадської безпеки й охорони громадського порядку під час проведення зборів, мітингів, походів, демонстрацій та інших масових заходів, що створюють небезпеку для життя та здоров'я громадян. Застосовуючи машинне навчання й аналіз даних, системи ІІІ можуть допомогти виявити навіть ледь помітні ознаки психічних розладів, які часом можуть бути пропущені за традиційного консультування після таких інтенсивних подій. Це забезпечує раннє втручання та профілактику розвитку серйозних психологічних проблем. Окрім діагностики, ІІІ може надавати персоналізовані рекомендації, ґрунтуючись на аналізі індивідуальних особливостей людини. Алгоритми здатні враховувати безліч факторів, як-от стиль життя, минулий досвід і поточні стресори, щоб запропонувати найефективніші стратегії покращення психологічного стану, адаптовані саме для конкретного поліцейського і його потреб.

Існує три основні рівні професійного стресу, які виділяють у психологічній літературі: перший рівень стосується проблем, що виникають у фізичному та психологічному стані людини безпосередньо через виконання професійних обов'язків і тісно пов'язані зі специфікою роботи; другий рівень охоплює ускладнення, що з'являються через дисбаланс між професійним та особистим життям. Це можуть бути перевантаження, конфлікти ролей, їх недостатність або нечіткість; третій рівень охоплює проблеми, спричинені низькою мотивацією та незадоволенням роботою. Це відображає загальне емоційне ставлення людини до своєї професійної діяльності [8, с. 254; 9, с. 311–312; 10, с. 22–38]. Важливо

пам'ятати, що ІІІ є допоміжним інструментом і не повинен повністю замінювати людський фактор у психологічних вивченнях. Його застосування повинно здійснюватися під наглядом кваліфікованих психологів, які забезпечать етичність, прозорість та об'єктивність процесу. Аналізуючи розділ ІV Положення, бачимо, що функції системи психологічного забезпечення в органах, підрозділах Національної поліції України мають прояви за певними напрямками, зокрема: 1) психологічне вивчення працівників поліції; 2) психологічна підготовка працівників поліції; 3) психопрофілактична робота; 4) підтримка й оптимізація соціально-психологічного клімату в колективах; 5) психологічне супроводження службової діяльності працівників поліції, у тому числі під час проведення ними оперативних заходів та слідчих дій. Враховуючи обмеження, спробуємо змодельювати можливості використання ІІІ у психологічному вивченні працівників поліції (таблиця 1).

Таблиця 1

**Функції системи психологічного забезпечення в органах,
підрозділах Національної поліції України із застосуванням ІІІ**

Психологічне вивчення працівників поліції	
Організація та проведення психологічних вивчень під час добору (конкурсу), просування по службі поліцейських	1. Автоматизований аналіз резюме й анкет: • <i>швидкий скринінг</i>: ІІІ може миттєво обробляти великі обсяги резюме й анкет, ідентифікуючи ключові слова, досвід, освіту та навички, що відповідають вимогам посади; • <i>виявлення невідповідностей</i>: системи ІІІ можуть шукати суперечності або аномалії в наданій інформації, що може вказувати на неточності або спроби маніпуляції; • <i>психолінгвістичний аналіз</i>: ІІІ може аналізувати стиль письма, лексику й емоційне забарвлення тексту в анкетах чи мотиваційних листах, надаючи попередню психологічну оцінку кандидата. Це може допомогти виявити стресостійкість, агресивність чи інші риси, важливі для поліцейської роботи. 2. Оцінка особистісних якостей і компетенцій: • <i>адаптивне тестування</i>: замість стандартних статичних тестів ІІІ може створювати адаптивні психологічні тести, які динамічно змінюються залежно від відповідей кандидата. Це дає змогу точніше оцінити когнітивні здібності, особистісні риси та стресостійкість, мінімізуючи ефект «відгадування»; • <i>аналіз поведінки під час симуляцій</i>: ІІІ може бути інтегрований у віртуальні симуляції або ігрові сценарії, які імітують типові поліцейські ситуації (наприклад, переговори, конфлікти, прийняття рішень під тиском). ІІІ може аналізувати реакції, вибір дій та емоційні прояви кандидата, надаючи детальний звіт про його поведінкові компетенції; • <i>розпізнавання емоцій</i>: застосування ІІІ для розпізнавання міміки, голосу та рухів під час співбесід або симуляцій може надати додаткову інформацію про емоційний стан кандидата, його впевненість, чесність та здатність до самоконтролю.

Продовження таблиці 1

	3. Прогнозування успішності та ризиків: • <i>предиктивна аналітика</i>: на основі даних про успішних поліцейських (їхній досвід, психологічні профілі, результати атестацій) ІІІ може створювати моделі, що прогнозують потенційну успішність нових кандидатів або поліцейських на підвищення. Це допомагає ідентифікувати кандидатів із високим потенціалом та тих, хто може бути схильний до вигорання або девіантної поведінки; • <i>виявлення груп ризику</i>: ІІІ може аналізувати сукупність даних для виявлення закономірностей, що вказують на підвищений ризик розвитку посттравматичних стресових розладів (ПТСР) або інших психологічних проблем, що дасть можливість заздалегідь розробити програми профілактики та підтримки. 4. Автоматизація та оптимізація процесів: • <i>планування та логістика</i>: ІІІ може оптимізувати графіки проведення психологічних тестів та співбесід, враховуючи доступність фахівців та кандидатів; • <i>генерація звітів</i>: після проведення оцінки ІІІ може автоматично генерувати детальні психологічні звіти для кожного кандидата, що значно економить час психологів та рекрутерів; • <i>постійне навчання та вдосконалення</i>: системи ІІІ можуть постійно навчатися на нових даних, покращуючи точність своїх прогнозів та ефективність оціночних інструментів
Організація та проведення психологічних вивчень під час психологічного супроводження службової діяльності працівників поліції	1. Раннє виявлення та моніторинг психологічних станів: • <i>аналіз даних з носійних пристроїв</i>: поліцейські можуть використовувати смарт-годинники, браслети чи інші гаджети, які збирають дані про серцевий ритм, якість сну, рівень активності. ІІІ може аналізувати ці показники та виявляти аномалії, що свідчать про підвищений рівень стресу, тривоги, порушення сну, які є ранніми ознаками психологічних проблем, включно з ПТСР; • <i>моніторинг мовлення та текстової комунікації (з дотриманням приватності)</i>: ІІІ може аналізувати зміни в голосі, лексиці, швидкості мовлення під час бесід або текстових повідомлень (наприклад, у внутрішніх комунікаційних системах, за згодою співробітника). Це може допомогти виявити ознаки депресії, тривоги, агресії або суїцидальних нахилів. Важливо, щоб такий аналіз був конфіденційним і використовувався лише для надання допомоги; • <i>анкети й опитувальники з адаптивною логікою</i>: замість статичних анкет ІІІ може створювати динамічні опитувальники, які змінюють питання залежно від попередніх відповідей. Це дає змогу точніше виявити приховані проблеми та мінімізувати спроби маніпуляції відповідями. 2. Персоналізована психологічна підтримка та реабілітація: • <i>чат-боти та віртуальні асистенти</i>: розробка спеціалізованих чат-ботів, які можуть надавати цілодобову анонімну підтримку, інформацію про стрес-менеджмент, техніки релаксації. Вони можуть слугувати «першою лінією» психологічної допомоги, скеровуючи поліцейських до живих спеціалістів у разі потреби; • <i>віртуальна реальність (VR) та доповнена реальність (AR) для терапії</i>: ІІІ може інтегруватися з VR/AR системами для проведення контрольованої експозиційної терапії для осіб з ПТСР.

Продовження таблиці 1

	Наприклад, симуляції, що імітують безпечні версії травматичних подій, дають змогу поліцейським поступово опрацьовувати спогади під наглядом психолога. ІІІ аналізує фізіологічні реакції та поведінку в симуляції, надаючи психологу цінні дані; • <i>індивідуальні плани реабілітації</i>: на основі зібраних даних (психологічні тести, біометричні показники, результати моніторингу) ІІІ може розробляти індивідуальні програми психологічної реабілітації, підбираючи оптимальні техніки, вправи та рекомендації. 3. Навчання та підвищення стресостійкості: • <i>ІІІ-симулятори для тренування навичок</i>: розробка ІІІ-систем, які імітують складні ситуації (наприклад, переговори із заручниками, дії в умовах підвищеної небезпеки, спілкування з агресивними громадянами). ІІІ може адаптувати сценарії, надавати зворотний зв'язок щодо ефективності дій та допомагати розвивати навички стресостійкості, прийняття рішень під тиском; • <i>аналіз ефективності тренінгів</i>: ІІІ може аналізувати дані до і після тренінгів для оцінки їх ефективності в підвищенні психологічної стійкості та зменшенні симптомів стресу. 4. Дослідження й аналітика: • <i>аналіз великих даних</i>: ІІІ може обробляти величезні масиви даних (результати психологічних обстежень, медичні записи, дані про службову діяльність) для виявлення прихованих закономірностей, факторів ризику та предикторів розвитку психологічних проблем, зокрема ПТСР. Це дасть можливість розробити більш ефективні превентивні заходи; • <i>прогнозування та раннє попередження</i>: на основі аналізу даних ІІІ може прогнозувати ймовірність виникнення психологічних проблем у певних груп поліцейських (наприклад, після тривалого перебування в зоні бойових дій) і надавати своєчасні рекомендації для профілактики. 5. Організаційні аспекти: • <i>оптимізація ресурсів психологічної служби</i>: ІІІ може допомогти у плануванні графіків роботи психологів, розподілі навантаження, автоматизації рутинних завдань (наприклад, збір даних, первинний аналіз), що дасть змогу психологам більше часу приділяти безпосередній роботі з особовим складом; • <i>створення анонімних платформ для зворотного зв'язку</i>: ІІІ може допомогти в аналізі текстового зворотного зв'язку від поліцейських на анонімних платформах, виявляючи загальні проблеми, настрої та потреби, що дасть можливість керівництву приймати більш обґрунтовані рішення щодо психологічного супроводу.
Здійснення оцінки психологічної готовності працівників поліції до служби в екстремальних умовах	1. Автоматизований аналіз поведінкових і психофізіологічних даних у симуляціях: • <i>віртуальна реальність (VR) та доповнена реальність (AR)</i> для симуляцій. Створення реалістичних сценаріїв: ІІІ може генерувати й адаптувати високореалістичні віртуальні сценарії, що імітують екстремальні умови (наприклад, ситуації зі стрільбиною, масові заворушення, дорожньо-транспортні пригоди з постраждалими, терористичні акти); моніторинг реакцій у реальному часі:

Продовження таблиці 1

	під час проходження симуляцій ШІ може аналізувати безліч поведінкових даних: час реакції, прийняття рішень, рухи та дії; вербальна та невербальна комунікація: аналіз тону голосу, лексики, виразів обличчя, міміки, жестів за допомогою ШІ-систем розпізнавання емоцій та мовлення; • <i>психофізіологічні показники</i>: інтеграція з біометричними датчиками (наприклад, смарт-годинники, ЕКГ-датчики, датчики провідності шкіри), які вимірюють: пульс, варіабельність серцевого ритму; артеріальний тиск; рівень потовиділення (провідність шкіри); дихання. ШІ може аналізувати ці дані, щоб виявити закономірності у фізіологічній реакції на стрес, рівень тривоги, здатність до саморегуляції. 2. Адаптивне психологічне тестування: • <i>динамічні тести</i>: ШІ може розробляти та проводити психологічні тести, які адаптуються до відповідей кандидата. Наприклад, якщо поліцейський демонструє високу стресостійкість у певних завданнях, ШІ може ускладнювати наступні, щоб точніше оцінити його межі; • <i>виявлення маніпуляцій</i>: деякі алгоритми ШІ здатні аналізувати послідовність відповідей, час їх надання та виявляти спроби свідомої маніпуляції результатами тестів (наприклад, відповіді, які здаються «занадто ідеальними» або суперечать одна одній). 3. Аналіз історичних даних і прогностичне моделювання: • <i>збір та аналіз даних</i>: ШІ може обробляти величезні обсяги даних про попередню службову діяльність поліцейських: звіти про інциденти, у яких вони брали участь; результати попередніх психологічних обстежень; дисциплінарні стягнення та заохочення; медичні записи (з дотриманням конфіденційності); дані про успішність проходження тренінгів; • <i>предиктивна аналітика</i>: на основі цих даних ШІ може виявляти закономірності, що корелюють з успішною службою в екстремальних умовах, і прогнозувати ймовірність виникнення психологічних проблем або низької ефективності в майбутньому. Це дає змогу ідентифікувати поліцейських, які можуть потребувати додаткової підготовки або психологічної підтримки; • <i>ідентифікація факторів ризику</i>: ШІ може допомогти виявити психологічні й особистісні риси, які збільшують або зменшують психологічну готовність до екстремальних умов. 4. Оцінка навичок прийняття рішень і моральної дилеми: • <i>інтерактивні сценарії</i>: ШІ може представляти поліцейським складні етичні та моральні дилеми в умовах обмеженого часу й інформації. Оцінюється не лише остаточне рішення, а й процес його прийняття, обґрунтування, а також емоційна реакція; • <i>аналіз когнітивних спотворень</i>: ШІ може виявляти схильність до певних когнітивних спотворень (наприклад, тунельне бачення, ірраціональне мислення під тиском), які можуть негативно впливати на ефективність дій в екстремальних умовах. 5. Постійний моніторинг і зворотний зв'язок: • <i>системи підтримки прийняття рішень для психологів</i>: ШІ може надавати психологам узагальнені звіти та рекомендації щодо психологічного стану поліцейських, виділяючи найбільш важливі аспекти та потенційні ризики;
--	---

Продовження таблиці 1

	• <i>індивідуалізований зворотний зв'язок</i>: ШІ може генерувати персоналізовані звіти для самих поліцейських, вказуючи на їхні сильні сторони та зони для покращення в контексті психологічної готовності до екстремальних умов.
--	--

Отже, ми розглянули одну з функцій системи психологічного забезпечення в органах, підрозділах Національної поліції України – психологічне вивчення працівників поліції за трьома напрямками. На першому ШІ може значно оптимізувати та підвищити ефективність психологічних вивчень для добору та просування поліцейських. Він здатен забезпечити більш об'єктивну оцінку, прискорити процеси та виявити приховані закономірності. На другому ШІ може відігравати важливу роль у психологічному супроводі службової діяльності поліцейських, особливо тих, хто зазнав травматичного досвіду. Це дасть змогу здійснювати більш індивідуалізований, превентивний та ефективний підхід. Оцінка психологічної готовності працівників поліції до служби в екстремальних умовах є критично важливою, особливо в сучасному світі, де поліцейські постійно стикаються з високим рівнем стресу, небезпечними ситуаціями та загрозами. На третьому ШІ може значно покращити цей процес, роблячи його більш об'єктивним, точним і ефективним. Застосування ШІ в цьому напрямі може значно підвищити безпеку як самих поліцейських, так і громадян, гарантуючи, що на службі перебувають особи з найвищою психологічною готовністю до подолання викликів екстремальних умов.

Висновки. Світовий ринок штучного інтелекту демонструє стрімке зростання, особливо в медицині та психології, що підтверджується значними економічними прогнозами й рекомендаціями ВООЗ. Незважаючи на очевидні переваги та глобальні тенденції, Україна не використовує ШІ для психологічного забезпечення поліцейських, що призводить до застарілих методів, неефективної підтримки та відсутності сучасного підходу. На основі проведеного аналізу вважаємо доцільним сформулювати та представити низку зауважень і пропозицій. По-перше, вибіркова увага до різних соціальних груп, включно з військовослужбовцями, за одночасного ігнорування психологічних потреб поліцейських у контексті формування комплексних заходів з охорони психічного здоров'я вказує на системну недооцінку ризиків та викликів, з якими стикаються працівники Національної поліції України, і підкреслює нагальну потребу в перегляді та доповненні нормативно-правової бази для забезпечення їхнього належного психологічного захисту. По-друге, Порядок організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських (2019), доцільно доповнити принципом

використання інноваційних інструментів та технологій у психологічній практиці. Він полягає у систематичному й етично виваженому застосуванні інноваційних розробок (наприклад, штучного інтелекту, віртуальної реальності, біометричних систем) для підвищення точності діагностики, ефективності інтервенцій та персоналізації психологічного супроводу поліцейських, забезпечуючи при цьому дотримання конфіденційності, прозорості та постійного контролю з боку відповідних фахівців. По-третє, функції системи психологічного забезпечення в органах, підрозділах Національної поліції України можуть бути реалізовані за трьома основними типами систем ІІІ: когнітивний (системи, які, подібно до людини, використовують набуті попередні знання та досвід для прийняття рішень у майбутньому); емоційний (системи, що здатні розпізнавати та інтерпретувати людські емоції, враховуючи їх у своїх рішеннях); соціальний (передбачає інтеграцію соціально-психологічних концепцій та моделей у технології штучного інтелекту).

Подальші розвідки потрібно спрямувати на розроблення й аргументацію доцільності впровадження ІІІ в психологічну підготовку працівників поліції; психопрофілактичну роботу; підтримку й оптимізацію соціально-психологічного клімату в колективах; психологічне супроводження службової діяльності працівників поліції, у тому числі під час проведення ними оперативних заходів та слідчих дій.

Перелік використаних джерел:

1. На що здатен штучний інтелект? Тренди 2023 року та прогнози на майбутнє. Олексій Шамуратов. 26 жовтня 2023 р. Happy Monday. URL: <https://happymonday.ua/shtuchnyi-intelekt-trendy-2023>.
2. Як штучний інтелект трансформує роботу керівника медичного закладу, лікаря та медсестри. Катерина Никітченко. Медична справа. 8 січня 2025 р. URL: <https://medplatforma.com.ua/article/17164-yak-shtuchniy-intelekt-transformue-robotu-kerivnika-medichnogo-zakladu-likarya-ta-medsestri>.
3. Штучний інтелект може бути використаний у медицині: ВООЗ надала рекомендації. Міністерство охорони здоров'я України, опубліковано 25 січня 2024 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/shtuchnyi-intelekt-mozhe-but-y-vykorystanyi-u-medytsyni-vooz-nadala-rekomendatsii>.
4. Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських : наказ МВС від 06.02.2019 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#Text>.
5. Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських. Список пов'язаних документів [21]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19/card5#Links>.
6. Про схвалення Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1018-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80#Text>.

7. Коли соромно йти до психолога: як ШІ допомагає привести психіку до ладу. Тетяна Нечет. 3 травня 2025 р. URL: <https://itc.ua/ua/articles/algorytmy-nadiyi-chy-zdatnyj-shtuchnyj-intelekt-dopomogty-ukrayinskym-vijskovym-z-ptsr/>.

8. Сидоренко О. Ю. Психологічна адаптація до стресу працівників Національної поліції України за допомогою адаптивної копінг-поведінки. *Наука і правоохорона*. 2020. № 4. С. 254–261.

9. Остапович В. П. Правові та психологічні особливості службової діяльності поліцейських патрульної поліції Національної поліції України. *Наука і правоохорона*. 2020. № 2. С. 307–317.

10. Барко В. І. Дослідження індивідуально-психологічних особливостей поліцейських з використанням адаптованого українськомовного опитувальника 16-PF Кеттелла. *Вісник Національного університету оборони України*. 2023. Вип. 4. С. 22–38.

References:

1. Shamiruratov, O. (2023, October 26). Na shcho zdaten shtuchnyy intelekt? Trendy 2023 roku ta prohnozy na maybutnye [What is artificial intelligence capable of? Trends of 2023 and forecasts for the future]. Happy Monday. Retrieved from: <https://happymonday.ua/shtuchnyi-intelekt-trendy-2023> [in Ukrainian].

2. Nikichenko, K. (2025, January 8). Yak shtuchnyy intelekt transformuye robotu kerivnyka medychnoho zakladu, likarya ta medsesrty [How artificial intelligence transforms the work of a healthcare facility manager, doctor, and nurse]. Medychna Sprava. Retrieved from: <https://medplatforma.com.ua/article/17164-yak-shtuchniy-intelekt-transformue-robotu-kerivnika-medichnogo-zakladu-likarya-ta-medsestri> [in Ukrainian].

3. Ministry of Health of Ukraine (2024, January 25). Shtuchnyy intelekt mozhe buty vykorystanny u medytsyni: VOOZ nadala rekomendatsiyi [Artificial intelligence can be used in medicine: WHO provided recommendations]. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/news/shtuchnyi-intelekt-mozhe-but-vykorystanyi-u-medytsyni-vooz-nadala-rekomendatsii> [in Ukrainian].

4. Ministry of Internal Affairs of Ukraine (2019, February 6). Pro zatverdzhennya Poryadku organizatsiyi systemy psykhologichnoho zabezpechennya politseyskykh, pratsivnykiv Natsionalnoyi politsiyi Ukrayiny ta kursantiv (slukhachiv) zakladiv vyshchoyi osvity iz spetsyfichnymy umovamy navchannya, yaki zdiysnyuyut pidhotovku politseyskykh: nakaz MVS vid 06.02.2019 № 88 [On the approval of the Procedure for organizing the system of psychological support for police officers, employees of the National Police of Ukraine, and cadets (students) of higher education institutions with specific training conditions, who train police officers: Order of the Ministry of Internal Affairs № 88 dated 06.02.2019]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#Text> [in Ukrainian].

5. Ministry of Internal Affairs of Ukraine (2019, February 6). Pro zatverdzhennya Poryadku organizatsiyi systemy psykhologichnoho zabezpechennya politseyskykh, pratsivnykiv Natsionalnoyi politsiyi Ukrayiny ta kursantiv (slukhachiv) zakladiv vyshchoyi osvity iz spetsyfichnymy umovamy navchannya, yaki zdiysnyuyut pidhotovku politseyskykh. Spysok povyazanykh dokumentiv [On the approval of the Procedure for organizing the system of psychological support for police officers, employees of the National Police of Ukraine, and cadets (students) of higher education institutions with specific training conditions, who train police officers. List of related documents]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19/card5#Links> [in Ukrainian].

6. Cabinet of Ministers of Ukraine (2017, December 27). Pro skhvalennya Kontseptsiyi rozvytku okhorony psykhichnoho zdorov'ya v Ukrayini na period do 2030 roku: rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 27 hrudnya 2017 r. № 1018-r [On the approval of the Concept for the development of mental health care in Ukraine for the period up to 2030: Approved by order of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 1018-r dated December 27, 2017]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

7. Nechet, T. (2025, May 3). Koly soromno yty do psykholoha: yak ShI dopomahaye pryvesty psykhyku do ladu [When it's shameful to go to a psychologist: How AI helps to put the psyche in order]. ITC.ua. Retrieved from: <https://itc.ua/ua/articles/algorytmy-nadiyi-chy-zdatnyj-shtuchnyj-intelekt-dopomogty-ukrayinskym-vijskovym-z-ptsr/> [in Ukrainian].

8. Sydorenko, O.Yu. (2020). Psykholohichna adaptatsiya do stresu pratsivnykiv Natsionalnoyi politsiyi Ukrayiny za dopomohoyu adaptyvnoyi kopinh-povedinky [Psychological adaptation to stress of National Police of Ukraine employees using adaptive coping behavior]. *Nauka i Pravoohorona*, (4), 254–261. [in Ukrainian].

9. Ostapovych, V.P. (2020). Pravovi ta psykholohichni osoblyvosti sluzhbovoyi diyalnosti politseyskykh patrolnoyi politsiyi Natsionalnoyi politsiyi Ukrayiny [Legal and psychological features of service activity of patrol police officers of the National Police of Ukraine]. *Nauka i Pravoohorona*, (2), 307–317. [in Ukrainian].

10. Barko, V.I. (2023). Doslidzhennya indyvidualno-psykholohichnykh osoblyvostey politseyskykh z vykorystannyam adaptovanoho ukrayinomovnoho opytuvalnyka 16-PF Kettella [Study of individual psychological characteristics of police officers using an adapted Ukrainian-language 16-PF Cattell questionnaire]. *Visnyk Natsionalnoho Universytetu Oborony Ukrayiny*, (4), 22–38 [in Ukrainian].